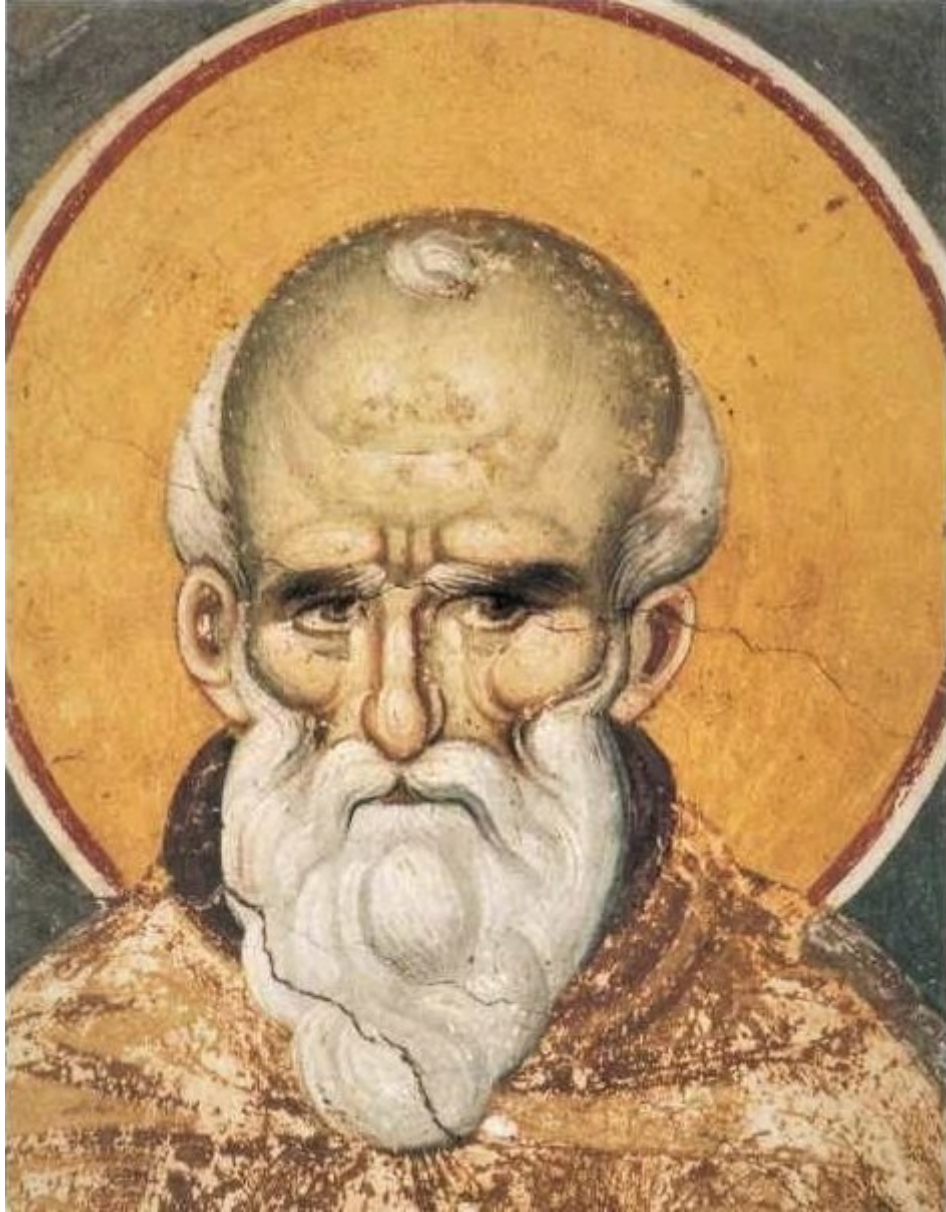
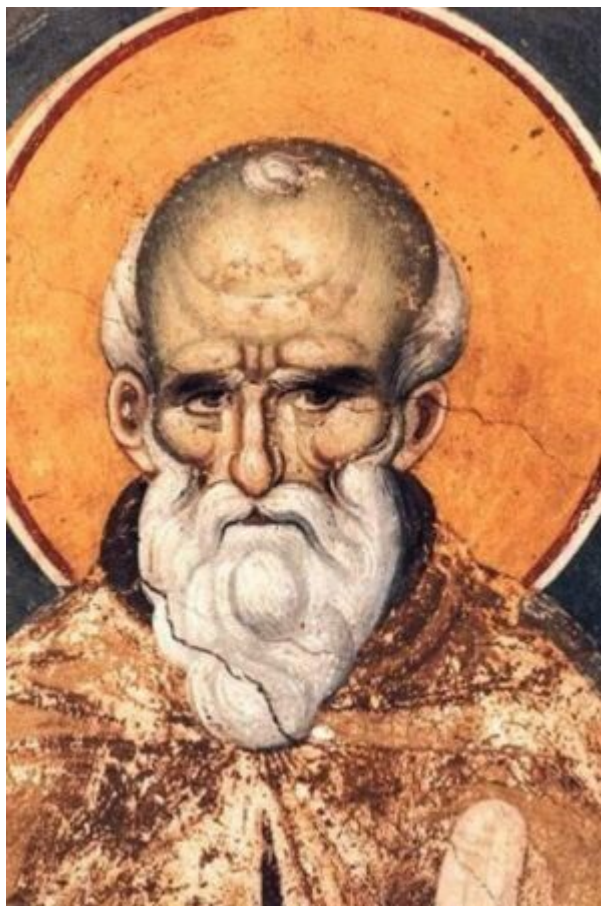

30 Μαρτίου 2021

Όσιος Μάξιμος Ομολογητής: Για ποιες πέντε αιτίες αγαπιώνται οι άνθρωποι μεταξύ τους;

/ [Πεμπουσία](#): Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

Όσιος Μάξιμος Ομολογητής. Τοιχογραφία διά χειρός Μανουήλ Πανσέληνου, (1295), Πρωτάτο, Άγιον Όρος.

(Επιμέλεια Στέλιος Κούκος)

1. Ξεύρει να προσεύχεται οπωσδήποτε απερίσπαστα, εκείνος που αγαπάει τον Θεόν με γνησιότητα. Και όποιος προσεύχεται απερίσπαστα, ασφαλώς αυτός αγαπάει γνήσια τον Θεόν. Αδύνατον δε να προσεύχεται χωρίς περισπασμόν εκείνος, που έχει προσηλωμένο τον νου του εμπαθώς εις οποιοδήποτε γήινον αντικείμενον.

2. Ο νους που χρονίζει σε ένα πράγμα αισθητό, φανερώνει ότι έχει πάθος προς αυτό, πάθος επιθυμίας ή λύπης ή οργής ή μνησικακίας. Και αν δεν γίνει ανώτερος, ο νους, του πράγματος εκείνου, αδύνατο να ελευθερωθεί και του αντιστοίχου πάθους.

3. Τα μεν πάθη όταν κυριαρχούν επί του νου, τον δένουν με τα υλικά πράγματα. Και αφού τον χωρίσουν από τον Θεόν, τον αναγκάζουν να ασχολείται με αυτά. Η δε αγάπη του Θεού, κυριαρχούσα επάνω στο νουν, τον λύει από τα δεσμά του και τον ενισχύει να περιφρονεί όχι μόνο τα αισθητά πράγματα, αλλά και αυτήν την πρόσκαιρη ζωήν μας.

4. Η μεν συνέπεια της εργασίας των εντολών του Χριστού είναι, ότι τα νοήματα

των πραγμάτων γίνονται στο νουν απαθή. Η δε ανάγνωση πνευματικών βιβλίων και οι πνευματικές θεωρίες απεργάζονται τον νουν άυλο και ελεύθερον από φαντασίες. Εξ αυτού γεννιέται ή απερίσπαστη προσευχή.

5. Δεν φθάνει η επιμέλεια των εξωτερικών ηθών και η πράξη μόνη για να ελευθερωθεί ο νους, ώστε να δύναται να προσεύχεται απερίσπαστα, αλλά χρειάζονται και διάφορες πνευματικές θεωρίες. Γιατί η μεν πρακτική μέθοδος ελευθερώνει των νουν από την ακράτεια και το μίσος μόνον, οι δε θεωρίες απαλλάσσουν τον νουν από την άγνοια και την λήθη των πνευματικών θησαυρών. Και μόνον ύστερα απ' αυτές τις προϋποθέσεις δύναται ο νους να προσευχηθεί όπως πρέπει.

6. Δύο είναι οι τελειότερες καταστάσεις που γεννιώνται από την καθαρή προσευχήν. Η μεν μία συμβαίνει στους πρακτικούς, η δε άλλη στους θεωρητικούς. Και η μεν πρώτη παράγεται στην ψυχή από τον φόβο του Θεού και την αγαθήν ελπίδα, η δε δευτέρα από τον θείον έρωτα και από μεγίστη κάθαρση της ψυχής.

Χαρακτηριστικά σημεία των δύο καταστάσεων είναι τα εξής κατά μεν την πρώτην, ο νους συνάγεται από όλα τα νοήματα του κόσμου και προσεύχεται απερίσπαστα και ανενόχλητα ωςάν να παρίσταται ενώπιόν του ο Θεός, όπως πράγματι είναι παρών.

Κατά δε την δευτέραν, ο νους κατά την στιγμή του ορμητικού πόθου του που γεννιέται στην προσευχήν, αρπάζεται από του θείου και άπλετου φωτός και πλέον δεν αισθάνεται τελείως ούτε τον εαυτό του, ούτε άλλο κανένα από τα όντα, ειμή μόνο τον Θεόν, που ενεργεί σ' αυτόν αυτή την έλλαμψη χάρη της αγάπης προς αυτόν.

Εις την τοιαύτη κατάσταση ο νους, εκπληττόμενος και θέλων να μάθει περί Θεού, παίρνει καθαρές και τρανές αποκρίσεις, κατά τρόπον άρρητον.

7. Ό,τι κανείς αγαπάει, αυτό επομένως και απολαμβάνει. Και κάθε τι που κωλύει την απόλαυσή του αγωνίζεται να το εξουδετερώσει μόνο και μόνο για να μη τα στερηθεί. Και εκείνος που αγαπάει τον Θεόν, επιμελείται να προσεύχεται με καθαρότητα. Κάθε δε πάθος που του εμποδίζει την καθαρή προσευχή, το αποβάλλει από την ψυχή του.

8. Εκείνος που απέβαλε την φιλαυτία, που αποτελεί την μητέρα όλων των παθών, με την βοήθεια του Θεού, εύκολα θεραπεύει και τα λοιπά πάθη ήτοι οργή, λύπη, μνησικακία και τα εξής. Ο δε αιχμάλωτος στην φιλαυτία, τραυματίζεται απ' όλα τα πάθη έστω και αν δεν θέλει. Φιλαυτία δε είναι η φιλία προς την σάρκα.

9. Οι άνθρωποι αγαπιώνται μεταξύ τους διά τις πέντε ακόλουθες αιτίες, που άλλες

είναι προς τιμή και άλλες μεμπτές.

Δηλαδή αγαπιώνται ή διά την αγάπη του Θεού, όπως συμβαίνει ο ενάρετος να αγαπάει όλους τους ανθρώπους, αλλά και ο μη ενάρετος να αγαπάει τον ενάρετον.

Ή από φυσικό φίλτρον, όπως γίνεται με τους γονείς προς τα τέκνα και αντιστρόφως.

Ή από κενοδοξία, καθ' ην ο δοξαζόμενος αγαπάει τον δοξάζοντα.

Ή πάλιν από φιλαργυρία, που ο φιλάργυρος αγαπάει των πλούσιο γιατί του δίνει χρήματα.

Ή τέλος, από φιληδονία, καθ' ην ο φιλήδονος αγαπάει το πρόσωπον εκείνο, που του ικανοποιεί το πάθος της γαστριμαργίας και της ακολασίας.

Και η μεν πρώτη είναι επαινετή. Η δε δεύτερη, ως φυσική, ούτε επαινετή, ούτε κατηγορημένη. Οι άλλες όμως τρεις είναι άθλιες ως εμπαιθείς.

10. Εάν κάποιους μεν ανθρώπους μισείς, άλλους δε δεν αγαπάς, αλλ' ούτε μισείς, άλλους δε αγαπάς, αλλά μέτρια, άλλους πάλι αγαπάς υπερβολικά, γνώριζε από αυτή την ανισότητα της αγάπης, ότι ευρίσκεσαι μακριά από την τελεία αγάπη, η οποία θέλει να αγαπήσεις εξ ίσου όλους τους ανθρώπους.

11. Ο Προφήτης Δαβίδ λέγει “έκκλινον από κακού και ποίησον αγαθόν”. Δηλαδή πολέμησε εχθρούς για να ελαττώσεις τα πάθη. Κατόπιν πρόσεχε για να μη αυξηθούν. Και ύστερα πάλι πολέμησε για να αποκτήσεις τις αρετές. Και εν συνεχεία να είσαι σε εγρήγορση για να τις διαφυλάξεις. Και τούτο φαίνεται να σημαίνει το Γραφικόν, “έργάζεσθαι και φυλάσσειν” (Γεν. β', 15) .

Αποσπάσματα από την “Δεύτερη εκατοντάδα περί αγάπης”, του Αγίου Μαξίμου του Ομολογητή από το έργο του, τα «400 κεφάλαια περί Αγάπης και Ερμηνεία του Πάτερ ημών», των εκδόσεων Ορθόδοξος Κυψέλη. Μετάφραση, εισαγωγή, σχόλια Μοναχού Θεοκλήτου Διονυσιάτου.